

FINANTSINSPEKTSIOON

JUHATUSE OTSUS

Tallinn

09. september 2013 nr. 4.1-1/41

ETTEKIRJUTUS

I Faktilised asjaolud

- 1.1 Finantsinspeksioon on 6. märtsil 2013. a nii AS-le Eesti Krediidipank (registrikoodiga 10237832; edaspidi **Krediidipank**) kui ka elektronkirjaga Andrus Kluge'le (kulleriga 11. märtsil 2013) edastatud teadete kohaselt alustanud Andrus Kluge, kui Krediidipanga nõukogu liikme (nõukogu esimees), sobivusmenetlust. Vastava menetluse raames hindas Finantsinspeksioon kas Andrus Kluge vastab krediidasutuste seaduses (edaspidi **KAS**) sätestatud nõuetele.
- 1.2 Finantsinspeksioon esitas viidatud kirjadega täiendavaid küsimusi, millele vastas Krediidipank 18. märtsil 2013. a ja Andrus Kluge 25. märtsil 2013. a.
- 1.3 Käesolevas menetluses on kogutud ja hinnatud erinevat järelevalvelist informatsiooni, mis on haldusmenetluse toimikus.
- 1.4 Finantsinspeksioon on käesoleva ettekirjutuse saatnud 19. aprillil 2013. a arvamuste ja selgituste saamiseks nii Krediidipangale kui Andrus Kluge'le. Krediidipank esitas oma vastuse 17. mai 2013. a kirjaga nr 1-3/303-2 ja Andrus Kluge 20. mai 2013. a kirjaga.

Andrus Kluge taotles 21. augusti 2013. a dokumendiga võimalust osaleda Finantsinspeksiooni juhatuse koosolekul, kus arutatakse tema sobivuse küsimust, sõnavõttuga ja õigusega esitada täiendavaid dokumente. Finantsinspeksiooni juhatuse andis Andrus Klugele võimaluse esitada oma selgitused ja täiendavad seisukohad. Vastav kohtumine toimus Finantsinspeksioonis 29. augustil 2013. a. Andrus Kluge esitas viidatud kohtumisel täiendavaid materjale, mis on võetud käesolevasse menetlusse.

- 1.5 Käesoleva ettekirjutusega teeb Finantsinspeksioon ettepaneku Krediidipanga üldkoosolekule kutsuda Krediidipanga nõukogust tagasi Andrus Kluge ja Krediidipanga juhatusel kutsuda kokku, seaduses sätestatud tähtaegu järgides, erakorraline üldkoosolek ning panna erakorralise üldkoosoleku päevakorda viidatud Finantsinspeksiooni ettepanek.

Finantsinspeksiooni hinnangul ei vasta Andrus Kluge KAS nõuetele. Ettekirjutuse õiguslik motivatsioon on esitatud alljärgneva.

II Õiguslik motivatsioon

- 2.1 Finantsinspeksiooni seaduse (edaspidi *FIS*) § 2 lg 1 kohaselt on riiklik finantsjärelevalve FIS tähenduses järelevalve riikliku finantsjärelevalve subjektide üle ning FIS-s, krediidiasutuste seaduses, kindlustustegevuse seaduses, investeerimisfondide seaduses, kogumispensionide seaduses, väärtpaberituru seaduses, liikluskindlustuse seaduses, makseasutuste ja e-raha asutuste seaduses ja Eesti väärtpaberite keskregistri seaduses ning nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tegevuse üle.
- 2.2 FIS § 3 kohaselt teostatakse finantsjärelevalvet finantssektori stabiilsuse, usaldusväarsuse ja läbipaistvuse ning toimimise efektiivsuse suurendamise, süsteemsete riskide vähendamise ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaaitamise eesmärgil, et kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.
- 2.3 FIS § 5 lg 1 kohaselt juhindub inspeksioon oma tegevuses õigusaktidest ja finantsjärelevalves rahvusvaheliselt tunnustatud tavadest, tegutsedes avatult ja läbipaistvalt ning rakendades häid juhtimistavasid. Inspeksioon kasutab otstarbekalt tema valdusesse antud vara. Sama paragrahvi lõike kaks kohaselt arvestavad inspeksiooni järelevalvetoimingute sagedus ja rakendatavad meetodid finantsjärelevalve subjekti suurust, tegevuse mõju finantssüsteemile ning tegevuse laadi, ulatust ja keerukust, lähtudes proportsionaalsuse põhimõttest.
- 2.4 KAS § 48 lg 1 kohaselt loetakse krediidiasutuse juhtideks krediidiasutuse nõukogu ja juhatuse liikmed. KAS § 48 lg 2 kohaselt võib krediidiasutuse juhtideks valida või määrata vaid isikuid, kellel on krediidiasutuse juhtimiseks vajalik haridus, kogemused, kutsealane sobivus ning laitmatu ärialane reputatsioon.
- KAS § 48 lg 3 kohaselt on krediidiasutuse juhtideks keelatud valida või määrata isikut, kelle varasem tegevus on kaasa toonud äriühingu pankroti või sundlikvideerimise või tegevusloa kehtetuks tunnistamise või kellelt on seaduse alusel ära võetud õigus olla ettevõtja või kelle varasem tegevus äriühingu juhina on näidanud, et ta ei ole suuteline korraldama äriühingu juhtimist selliselt, et äriühingu aktsionäride, osanike, liikmete, võlausaldajate ja klientide huvid oleksid küllaldaselt kaitstud või kelle varasem tegevus on näidanud, et ta muul mõjuval põhjusel ei ole sobiv äriühingut juhtima.
- 2.5 KAS § 48 lg 4 kohaselt on krediidiasutuse juhid ja töötajad kohustatud tegutsema nendelt oodatava ettenägelikkuse ja kompetentsusega ning vastavalt nende ametikohale esitatavatele nõuetele, lähtudes krediidiasutuse ning selle klientide huvidest. KAS § 48 lg 5 tähenduses on krediidiasutuse juhid kohustatud seadma krediidiasutuse ning selle klientide majanduslikud huvid kõrgemale oma isiklikest majanduslikest huvidest.
- 2.6 KAS § 50 lg 1 punkti 1 kohaselt on Finantsinspeksioonil õigus ettekirjutusega nõuda krediidiasutuse juhi tagasikutsumist, kui Finantsinspeksiooni arvamus kohaselt isik ei vasta krediidiasutuse juhile kehtestatud nõuetele.
- 2.7 Järelevalvemenetluses kogutud info põhjal ei vasta Andrus Kluge krediidiasutuse juhile kehtestatud nõuetele (KAS § 50 lg 1 punkt 1) kuna:
- 2.7.1 Andrus Kluge 1 puudub laitmatu ärialane reputatsioon (KAS § 48 lg 2).

- 2.7.2 Andrus Kluge varasem tegevus on näidanud, et ta muul mõjuval põhjusel ei ole sobiv äriühingut juhtima (KAS § 48 lg 3).

ANDRUS KLUGEL PUUDUB LAITMATU ÄRIALANE REPUTATSIOON

(A) Firmexi oluline osalus

- 2.8 Firmex investeringud OÜ (registrikoodiga 12051184; edaspidi *Firmex*) asutati äriregistris oleva info kohaselt Andrus Kluge poolt 31. jaanuaril 2011. a. Ettevõtte asutamisest kuni 28. detsembrini 2011. a oli Firmexi ainsaks juhatuse liikmeks Andrus Kluge abikaasa Liivi Kluge, alates 28. detsembrist 2011. a on juhatuse liikmeks Ain Soidla.

Firmexi asutamisest kuni 22. detsembrini 2011. a oli Andrus Kluge Firmexi ainuosanik (osakapital 2500 eurot), alates 22. detsembrist 2011. a kuulub Andrus Kluge'le osakapital 2350 eurot ja Ain Soidla'le 150 eurot.

- 2.9 On fakt, et 20. aprillil 2011. a kajastus Firmexi väärtpaberikontol 15,7% Krediidipanga aktsiatest

- 2.10 KAS § 29 lg 1 kohaselt on oluline osalus KAS tähenduses otsene või kaudne osalus äriühingu aktsia- või osakapitalis, mis on vähemalt 10 protsenti äriühingu aktsia- või osakapitalist, seda väljendavatest kõigist õigustest või kõigist häälest äriühingus või mis võimaldab olulise mõju äriühingu juhtorganite üle. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt on osalus otsene, kui isik omab või teostab seda isiklikult. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 1 kohaselt on osalus kaudne, kui seda omab või teostab isik koos ühe või mitme kontrollitava äriühinguga.

Tingituna eeltoodust ning tulenevalt KAS § 29 lg-st 5, koosmõjus väärtpaberituruseaduse (edaspidi *VPTS*) §-s 10 sätestatuga, oli Andrus Kluge käsitletav kaudse olulise osaluse omandajana ja Firmex otsese olulise osaluse omandajana Krediidipangas.

- 2.11 KAS § 30 lg 1 kohaselt isik, kes soovib pangas otseselt või kaudselt olulise osaluse omandada või suurendada osalust nii, et see ületab 20, 30 või 50 protsenti panga aktsiakapitalist või aktsiatega esindatud hääle arvust, või teha tehingu, mille tulemusel muutuks pank tema kontrollitavaks äriühinguks, teavitab eelnevalt oma kavatsusest Finantsinspeksiooni ning esitab KAS § 30 lõikes 3 nimetatud andmed ja dokumendid.

- 2.12 Vastava KAS § 30 lg 1 sõnastusest nähtuvalt tuleb Finantsinspeksiooni teavitada oma kavatsustest eelnevalt, st enne aktsiate omandamist. Samuti tuleb eelnevalt esitada KAS-s nõutav informatsioon.

Vastava sätte sisu ja mõte on, et järelevalve oleks enne tehingut teadlik tehtavast tehingust. Seaduse kohaselt saab järelevalve enne reaalselt aktsiakannet anda hinnangu omandamise seadusele vastavuse ja nõuete täitmise kohta ning vajadusel välistada aktsiatehingu toimumine või võtta kasutusele muud seaduslikud meetmed. Käesolevaga tuvastatud juhtumil järgnesid Firmexi poolsele seadusnormi eiramisele ka teised KAS-nõuete rikkumised¹. Kui Firmex oleks järginud KAS nõudeid, ei ole välistatud, et olemata

¹ Vt osad „Firmexi ja Genovia kaudne oluline osalus Krediidipangas“ ja „Andrus Kluge roll Firmexis.“

oleks jäänud KAS rikkumine koos Genoviaga. Juba üksnes vastava asjaolu tõttu on leidnud eluliste asjaolude pinnalt kinnitus, et olulise osaluse omandaja peab järgima KAS-s sätestatud, sh KAS § 30 lg-st 1 tulevat omandamisele eelnevat teavitamise kohustust.

- 2.13 Finantsinspeksiooni hinnangul on Firmex otsese olulise osaluse omandajana rikkunud KAS § 30 lg-s 1 sätestatud, st ei esitanud enne olulise osaluse omandamist Finantsinspeksioonile KAS-s nõutavat teavitust ega teavet. Käesoleva sobivusmenetluse raames analüüsis Finantsinspeksioon järelevalvemenetluse raames kogutud tõendeid ja asjaolusid seoses KAS § 30 lg-s 1 sätestatud kohustuse rikkumisega ning hindas neid kooskõlas Andrus Kluge sobivusmenetlusega.
- 2.14 Vaatamata sellele, et Andrus Kluge oli läbi Firmexi Krediidipangas kaudse olulise osaluse omandaja (KAS § 29 lg 3 punkt 1) ja ka füüsilise isikuna eiranud KAS § 30 lg 1 tulenevaid nõudeid, on oluline tuvastada ka Andrus Kluge seos, seotus või kohustus seoses Firmexi poolse KAS nõuete rikkumisega (kui otsese olulise osaluse omandaja).

Andrus Kluge, kui Firmexi osanik ja volitatud isik, on kinnitanud 15. juuni 2011. a kirjas (punkt 5), et kõik kirjas käsitletud tehinguid (sh laenulepingud, Krediidipanga aktsiate omandamine BoM-lt ja sellega kaasnevad tegevused) puudutavad otsused on vastu võtnud Andrus Kluge. Samuti on kirjas, et Firmexi poolt sõlmitud lepingud on allkirjastatud Liivi Kluge, kui ühingu juhataja poolt kooskõlas Andrus Kluge, kui ainuosaniku poolt, vastu võetud otsustega. Kirjast nähtub veel, et Andrus Kluge soovis omandada Krediidipanga aktsiad BoM-lt ning otsustas ka selle tarbeks Firmexi poolse laenuvõtmise. Kirja punkti 4 vastusena on märgitud, et Firmexi tegevust kontrollib ja äriühingu otsuseid kujundab ainuosanik Andrus Kluge.

Seega on leidnud kinnitust asjaolu, et Firmexi tegevust seoses Krediidipanga aktsiatehingutega juhtis Andrus Kluge, mistõttu on ta käsitletav isikuna, kes oleks pidanud järgima ka seda, et tema enda otsuste alusel käitunud Firmex tegutseks kooskõlas KAS § 30 lg-s 1 sätestatuga. Seda eriti veel oludes, kui arvestada Andrus Kluge isikut ja tema varasemaid tegevusi finantssektoris (pikaajaline Krediidipanga juhatuse esimees).

Eeltoodu tõttu ei ole kahtlust, et Andrus Kluge pidi teadma seaduses sätestatud norme ning pidi pidama võimalikuks asjaolu, et tema otsused toovad kaasa tagajärje, kus Firmex käitub seaduse vastaselt. Siinjuures ei hinda Finantsinspeksioon Andrus Kluge abikaasa Liivi Kluge võimalikke kohustusi n-ö formaalse juhatuse liikme kohustuse täitjana, kuna olemasolevate tõendite pinnalt on üheselt selge Andrus Kluge poolne täielik kontroll Firmexi tegevuse üle ning Firmexi juhtimine vähemalt osas, mis puudutas Krediidipanga aktsiaid ja selle rahastust.

- 2.15 Andrus Kluge on Firmexi esindajana esitanud seisukoha, et tema käitumine ei ole vastuolus seadusega (15. juuni 2011. a kirja punkt 21). Tegu oli lühiajalise ja tehnilise korralduse küsimusega, et Firmex omandas 20. aprillil 2011. a 15,7% Krediidipanga aktsiatest.

Finantsinspeksiooni hinnangul puuduvad KAS § 30 lg 1 regulatsioonis sellised erisused, mille tõttu saaks lugeda Andrus Kluge ja Firmexi käitumised KAS-ga kooskõlas olevaks. Arvestada tuleb ka asjaoluga, et Firmexi võõrandas osa Krediidipanga aktsiaid (7,2%) edasi Genovia Invest OÜ-le (registrikoodiga 12088572; edaspidi *Genovia*). Selline seotud isikute kaasamine peegeldab Firmexi ja Andrus Kluge soovi, teadmata põhjustel, eirata täielikult järelevalve informeeritust ja kontrolli viidatud tehingute üle. Vastava olukorraga

loodi näilik olukord, et viidatud äriühingutel on aktsiaid alla 10%, st alla seadusest tuleva teavituse piirmäära.

Vahekokkuvõte: Andrus Kluge on nii füüsilise isiku kui ka Firmexi osaniku, äritegevuse sisulise juhtijana ja ainuosanikuna eiranud KAS-is nõutut, kui otsustas Firmexi vahendusel omandada 20. aprillil 2011. a 15,7 % Krediidipanga aktsiatest. Selliselt käitudes eiras Firmex ja seeläbi ka Andrus Kluge KAS-is sätestatud olulise osaluse omandamise kohta käivaid nõudeid. Tegu on olulise rikkumisega, mis kahtlemata mõjutab Andrus Kluge sobivust oma positsioonile.

(B) Firmexi ja Genovia kaudne oluline osalus Krediidipangas

- 2.16 Firmex on asutatud (esmakanne 31. jaanuaril 2011. a) perioodil, kui Andrus Kluge oli Krediidipanga juhatuse esimees. Genovia on asutanud (esmakanne 11. aprillil 2011. a) isikute poolt, kes olid Krediidipanga juhatuse liikmed: Marina Laaneväli, Valmar Moritz, Uku Tammaru, Janek Uiboupin ja Marju Arras. Vastavad isikud olid ja on ka täna Genovia osanikud. Genovia juhatuse liige on tänaseni Krediidipanga töötaja Signe Nuut.
- 2.17 Eesti väärtpaberite keskregistri (edaspidi *EVK*) andmete kohaselt kandis Firmex 20. aprillil 2011. a Genoviale 7,2% Krediidipanga aktsiatest, ehk Firmexile jäi seega alles 8,5% Krediidipanga aktsiatest. EVK andmetel kandsid Firmex (4,5%) ja Genovia (7,2%) 10. veebruaril 2012. a Firmexi poolt BoM-lt omandatud Krediidipanga aktsiad tagasi Bank of Moscow'le (edaspidi *BoM*).
- 2.18 Järelevalvemenetluses olemasoleva ja kogutud info põhjal on Finantsinspeksioon seisukohal, et perioodil 20. aprill 2011. a – kuni 10. veebruar 2012. a omasid ja teostasid Firmex ja Genovia Krediidipangas aktsionäriõigusi ühiselt KAS § 29 lg 3 punkti 1 tähenduses.
- 2.19 KAS § 29 lg 1 kohaselt on oluline osalus KAS tähenduses otsene või kaudne osalus äriühingu aktsia- või osakapitalis, mis on vähemalt 10 protsenti äriühingu aktsia- või osakapitalist, seda väljendavatest kõigist õigustest või kõigist häältest äriühingus või mis võimaldab olulise mõju äriühingu juhtorganite üle.

Käesoleval juhul on olulise osalusena käsitletavad olukorrad: (i) Firmexil ja Genovial oli kokku üle 10% Krediidipanga aktsiatest ja/või (ii) Firmexil ja Genovial oli oluline mõju Krediidipanga juhtorganite üle.

Üle 10% Krediidipanga aktsiatest

- 2.19.1 KAS § 29 lg 3 punkti 1 kohaselt on osalus kaudne, kui seda omab või teostab isik koos ühe või mitme kontrollitava äriühinguga. Finantsinspeksiooni hinnangul teostas Firmex Krediidipanga aktsionäriõigusi koos kontrollitava äriühinguga, ehk Genoviaga.
- 2.19.2 KAS § 10 kohaselt lähtutakse hääleõiguse kuuluvuse arvestamisel ning kontrollitava äriühingu määramisel VpTS §-s 10 sätestatust. VpTS § 10 lg 1 punkti 4 kohaselt on äriühing isiku kontrollitav, kui isik omab tema üle valitsevat mõju või kontrolli või on

tal võimalus seda teostada. Finantsinspeksiooni hinnangul oli Firmexil võimalus teostada kontrolli Genovia tegevuse üle (perioodil 20. aprill 2011. a – kuni 10. veebruar 2012. a). Tegu on järelevalvelise hinnanguga, et ühel ettevõttel on võimalus teostada teise ettevõtte tegevuse üle kontrolli. Võimalus teostada kontrolli teise ettevõtte üle võib väljenduda mitmeti, sh juhatuse liikmete seotusest/seosest, otsuste eelkooskõlastamisest ja/või ühiste otsuste tegemisest, samuti äriühingu jaoks äriiselt oluliste võimaluste, rahastuse, aktsiate, osade vms loomine/pakkumine jne.

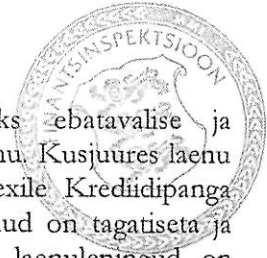
2.19.3 Käesoleval juhul on Firmexi osanik ja otsuseid kujundav isik, Andrus Kluge, tekitanud Genoviale võimaluse (i) omada aktsiaid Krediidipangas ja (ii) saada selleks laenu tingimustel ja summades, mida Genovia tavapärasel turutingimustel saanud ei oleks. Nimetatud laenu eest omandas Genovia Krediidipanga aktsiaid.

Seega oli Genovia saanud sisuliselt Firmexi ja Andrus Kluge vahendusel osaluse Krediidipangas, arvestades siinjuures seigaga, et Andrus Kluge oli Krediidipanga juhatuse esimees ning Genovia osanikud olid sisuliselt ülejäänud Krediidipanga juhatuse liikmeid (mh oli Genovia juhatuse liikmeks Krediidipanga töötaja). Seega on Firmexi poolne valitsev mõju ja kontroll Genovia üle niivõrd tõenäoline, et täidab seaduses nõutud kriteeriumi – eksisteerib võimalus seda teostada. Eeltoodut toetavad alljärgnevad täiendavad asjaolud:

2.19.3.1 Krediidipanga aktsiate ostu (sh Genovia poolse) viis sisuliselt läbi Firmexi esindaja ja ainoosanik Andrus Kluge:

- i) Laenu andja kohta on Genovia märkinud Finantsinspeksioonile (14. juuni 2011. a kiri nr 1), et Firmex, Andrus Kluge isikus, informeeris laenu saamise võimalusest ning läbirääkimisi selles osas ei peetud. Genovial puuduvad andmed laenuandja omaniku ja laenuandja lõpliku kasusaaja kohta, st Genovia on saanud laenu isikult kellelt ta ei ole laenu küsinud, läbirääkimisi pidanud ega keda ta ka sisuliselt ei tea. Asjaoludest järeldub, et Genovia esindaja allkirjastas vaid laenulepingu ja sai tagatiseta 2,2 miljonit eurot laenu. Selline laenu saamine on küsitavate motiividega ja ei vasta tavapärasele turusituatsioonile.
- ii) Firmex on märkinud vastuses Finantsinspeksioonile (15. juuni 2011. a kiri), et Andrus Kluge pidas BoM-i presidendi Andrey Borodini ning asepresident Pavel Gorbatsjevichiga läbirääkimisi seoses aktsiate ostuga ning leidis laenuandja isiklike kontaktide kaudu. Firmex on teatanud, et talle teadaolevalt on laenu andja Premium Holdings Ltd, kelle omanikuks on OOO MMVZ-Finance (Ryabinovaya 53, Moskva, 121471, Venemaa), kes on alates 5. aprillist 2011. a likvideerimisel. Firmex on märkinud ka seda, et laenu andmisega ja laenu puudutavas osas ei soovi ta vastuseid anda kirjalikult, vaid on nõus seda tegema suuliselt. Andrus Kluge poolt 7. septembril 2011. a Finantsinspeksiooni esindajatega kohtumisel väljendatud pinnalt oli Andrey Borodin seotud Firmexi ja Genovia finantseerimise korraldamisega.

Aktsiate ostu läbiviimiseks käsitleb Finantsinspeksioon Krediidipanga aktsiate ostu võimaluse pakkumist Genoviale, st läbirääkimiste pidamisi ning aktsiate omandamist (Firmexi poolt) ja omakorda Genoviale võõrandamist. Detailsemalt käsitledes on Andrus Kluge lisaks aktsiate omandamise võimaluse väljaajamisele

organiseerinud Genoviale Krediidipanga aktsiate ostuks ebatavalise ja tavapärasele turutingimustele mittevastavatel tingimustel laenu. Kusjuures laenu on andnud sama juriidiline isik, kes andis seda ka Firmexile Krediidipanga aktsiate ostuks. Siinjuures tuleb rõhutada, et mõlemad laenud on tagatiseta ja intressiga, mis makstakse alles laenu tagastamisel. Isegi laenulepingud on sisuliselt samasugused. Genovia vastustest Finantsinspeksioonile on arusaadav, et sisuliselt ei ole Genovia aktsiate ostu protsessis aktiivselt osalenud (läbirääkimised nii aktsiate ostu kui finantseerimise osas) ega tea, kes rahastas aktsiate ostu.

Kui Firmex (läbi Andrus Kluge) on omanud sellisel määral võimu Genovia üle, et „ajanud talle välja“ osaluse ja turusituatsioonist oluliselt erinevatel alustel laenu ja suunanud Genovia nii laenu võtma kui Krediidipanga aktsiaid omandama, on mõjuvõim Genovia üle selgelt tunnetatav.

Arvestada tuleb ka asjaoluga, et Genovia asutati vahetult enne aktsiatehinguid eesmärgil omandada ja hoida Krediidipanga aktsiaid. Samuti ajalist perioodi, st käimas oli Krediidipanga aktsionäride vaheline võimuvõitlus, kuhu sekkusid ka Firmex ja Genovia. Genovia osanikud võtsid peale Krediidipanga aktsiate tagasimüüki vastu põhimõttelise otsuse Genovia likvideerimiseks, mistõttu on tegu pigem vaid konkreetse aktsiatehingu jaoks loodud juriidilise kehaga.

2.19.3.2

Genovia teavitas 28. juunil 2011. a saadetud kirjaga Finantsinspeksiooni, et tegutseb ühiselt Firmexiga ning neile kuulub alates 28. juunist 2011. a KAS § 29 lg 1 mõttes oluline osalus (st 15,7%) Krediidipangas. Finantsinspeksioon menetles vastavat olulise osaluse omandamist ning saatis 28. oktoobril 2011. a ette valmistatud ettekirjutused HMS §-s 40 nõutud selgituste saamiseks nii Firmexile kui Genoviale. Nimetatud ettekirjutuste projektidega otsustas Finantsinspeksiooni juhatus keelata nii Firmexil kui Genovial olulise osaluse omandamise Krediidipangas.

Seejärel teatasid Firmex ja Genovia 29. novembril 2011. a (st ärakuulamise tähtaja raames), et Firmex ja Genovia loobusid ühinemise kavatsusest (seeläbi ka ühisest tegevusest). Samuti märgiti, et Genovia osanike poolt on vastu võetud põhimõtteline otsus algatada Genovia likvideerimismenetlus.

Vastav info kogumis viitab paratamatult arusaamale, et Genovia oli vaid aktsiate hoidmiseks loodud juriidiline keha, kellel sisuliselt puudus muu eesmärk. Kui vaadata seda eespool esitatud faktide valguses (rahastus ja aktsiad Andrus Kluge/Firmexi vahendusel, tegutsemine koos Firmexiga, Firmexi edasised tegevused), on Firmexi mõjud nii otseselt kui kaudselt seotud Genoviaga. Liiatigi on ka pooled ise kinnitanud ühist tegutsemist.

Kogutud informatsiooni pinnalt on tekkinud järelevalveline kahtlus, et Genovia asutamise üheks motiiviks oligi üksnes asjaolu, et vältida Firmexi poolset KAS-s sätestatud olulise osaluse piiri (10%) ületamist.

2.19.3.3

Ajal, kui Firmex omandas 15,7% Krediidipanga aktsiatest ja võõrandas Genoviale 7,2% Krediidipanga aktsiatest, oli Andrus Kluge Krediidipanga juhatuse esimees. Samal ajal kontrollis Andrus Kluge Firmexi tegevust ja otsustas viidatud aktsiatehinguid puudutatvat.

Genovia osanikeks olid vastaval perioodil enamuse Krediidipanga juhatuse liikmetest: Marina Laaneväli, Valmar Moritz, Uku Tammara, Janek Uiboupin ja Marju Arras ning Genovia juhatuse liikmeks oli Krediidipanga töötaja Signe Nuut.

Arvestades käesolevas ettekirjutuses esitatud ja tuvastatud seisukohti nii Firmexi kui Genovia kohta, viitab selline olustik selgelt Firmexi, läbi Andrus Kluge isiku, võimalikule kontrollile Genovia üle. Seda läbi Genovia osanike ja juhatuse liikmete. Andrus Kluge omas Krediidipangas positsiooni, mis võis anda võimaluse vastavateks tehinguteks ja võimaluse selliseks rahastuseks. Jagades seda Krediidipangaga vahetult seotud isikutega (juhatuse), loob arvestatava võimaluse, et Andrus Kluge oli vähemalt võimalik teostada kontrolli Genovia otsuste üle, mis puudutasid viidatud Krediidipanga aktsiaid ja sellest tulevaid õigusi.

- 2.19.3.4 Krediidipanga aktsiate ülekanne tehti 20. aprillil 2011. a esmalt Firmexile ja sealt kandis Firmex samal päeval osa aktsiaid kohe edasi Genoviale. Koheselt, st 21. aprillil 2011. a teatas Krediidipanga juhatuse esimees Andrus Kluge, et 29. aprillil 2011. a toimub Krediidipanga aktsionäride erakorraline üldkoosolek kuna 20. aprillil 2011. a olid vastava taotluse ühiselt edastanud Firmex ja Genovia. Taotluse kohaselt sooviti vahetada Krediidipanga nõukogu selliselt, et kutsuda tagasi BOM-i poolsed nõukogu liikmed Anton Naumlinsky ja Nikita Monakhov ning asendada need Firmexile ja Genoviale sobilike nõukogu liikmetega Veljo Otsason ja Mart Sõrg. Vaatamata sellele, et vastava üldkoosoleku kvoorum ei tulnud kokku, nähtub eeltoodust, et nii Firmex kui ka Genovia olid ühiselt otsustanud, et soovivad koos alustada Krediidipanga nõukogu liikmete vahetust.

Kuna nõukogu sisuliselt suunab juhatuse tööd (ÄS § 317 lg 1), ei ole välistatud, et sellise Firmexi ja Genovia teguviisi taga oli mh soov kaitsta Krediidipanga juhatuse liikmete (positsioonilt ka Firmexi ja Genovia osanikud) töökohad Krediidipanga juhatuse liikmetena, püüdes seda teostada läbi aktsionäri positsiooni.

- 2.19.3.5 Firmex ja Genovia sõlmisid samal ajal (15. novembril 2011. a) ja sama lepinguga kokkuleppe, millega võõrandasid Krediidipanga aktsiad tagasi BOM-le. Lisaks viidatud ettevõtetele võõrandasid aktsiad tagasi ka Küprose ettevõtted Lazuron Investments Ltd ja Olix Holdings Ltd, ehk BOM sai tagasi aktsiad, mis BOM-i hinnangul olid temalt ebaseaduslikult (Andrey Borodin väidetava ebaseadusliku tegevuse tõttu) omandatud.

Firmexi ja Genovia sisuliselt ühine aktsiate omandamine ja nende ühine tagasivõõrandamine (sh koos Küprose ettevõtetega) viitab asjaolule, et tegu oli seotud ettevõtetega. Tagasimüüki on Firmex ja Genovia 29. novembri 2011. a kirjas märkinud ka kui asjaolu, mille tõttu on kavandatud ühinemine kaotanud oma tähenduse ning mille tõttu lõpetati ühinemismenetlus (arvestamata süinjuures asjaoluga, et Finantsinspeksioon oli juba n-ö ärakuulamise faasis ettekirjutusega, mis keelas olulise osaluse omandamise).

- 2.19.3.6 Vähem oluline ei ole ka seik, et kui Genovia tasus Premium Holdings Ltd-lt Krediidipanga aktsiate ostuks saadud laenu, sai ta Firmexilt puuduolevad

rahalised vahendid. Selline koostegutsemine ja Firmexilt lõpuks veel ka vajalike rahaliste vahendite saamine viitab asjaoludele, et Firmexil oli vähemalt võimalus teostada kontrolli või mõju Genovia üle.

Mõju Krediidipanga juhtorganitele

2.19.4 Tsviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 31 lg 2 kohaselt on eraõigusliku juriidilise isiku juhtorgan juhatus. Kui seaduses on sätestatud nõukogu olemasolu, on juhtorganiks ka nõukogu. Käesoleval juhul on KAS § 29 lg 1 raames vaja sisustada määratlemata õigusmõiste „oluline mõju“ Krediidipanga juhatuse või nõukogu üle.

2.19.5 Oluline mõju KAS § 29 lg 1 tähenduses on midagi sellist, mille kaudu on olulise mõju omajal võimalus mõjutada teise ettevõtte juhatuse/nõukogu liikmeid vastu võtma otsuseid, milliseid olulist mõju omav isik soovib. Kusjuures KAS § 29 lg 1 tähenduses on rõhu asetus sõnal „võimaldab“, st mõju ei pea olema otseselt tõendatud ega tuvastatud, vaid asjaolud kogumis peavad viima järeldusele, et mõju teise ettevõtte juhtorganite üle on vähemalt hüpoteetiliselt eksisteeriv ja see võib toimuda, ehk on asjaolude valguses teostatav.

Käesoleval juhul oli oluline mõju juhtorganite enda seoste kaudu Krediidipangale eriti tunnetatav kuna ajal, kui Firmex üksi ja koos Genoviaga omas olulist osalust Krediidipangas, oli sellega otseselt seotud Krediidipanga juhatuse esimees ja ülejäänud Krediidipanga kuuest juhatuse liikmest ainult üks, Ruslan Dontsov, ei sidunud ennast viidatud ettevõtete ja tehingutega. Seega oli sisuliselt kogu Krediidipanga juhtorgan oluliselt seotud Krediidipanga aktsiatehingutega (Firmexi ja Genovia vahendusel) ja selle tarbeks võetud tavapäratute laenudega.

2.19.6 Kuna Firmexi osanikuks ja volitatud isikuks oli Krediidipanga juhatuse esimees ning Genovia osanikeks oli enamus ülejäänud Krediidipanga juhatuse liikmeid ning juhatuses oli Krediidipanga töötaja, siis kahtlemata oli vastavatel juriidilistel isikutel märkimisväärne oluline mõju Krediidipanga juhtorgani (juhatuse) üle. Vaieldamatult oli sellisel juhul, kui enamus Krediidipanga juhatuse liikmeid on ennast sidunud järelevalvele sisuliselt teadmata aktsiate ostuga Krediidipangas, turusituatsioonile mitte vastavate laenude ja järelevale ees üsna kummaliselt käitudes (kord olid enda hinnangul olulise osaluse omajad, menetluse lõppfaasis aga taganesid sellest seisukohast), tegu olukorraga kus vastavad isikud omasid mõju Krediidipanga juhatuse üle. Tegu on samade füüsiliste isikutega, mistõttu on mõju olemas ka sisulises spektris.

Vahekokkuvõte: Tuginedes eeltoodule on Finantsinspektsiooni hinnangul olnud Firmexil ja Genovial perioodil 20. aprill 2011. a – kuni 10. veebruar 2012. a oluline osalus Krediidipangas. Vastavast olulise osaluse omandamisest on Firmex ja Genovia jätnud Finantsinspektsiooni kohaselt teavitamata (KAS § 30 lg 1). Vastavat asjaolu tuleb hinnata Andrus Kluge sobivusmenetluse raames kuna Andrus Kluge oli Firmexi esindaja ja Firmexi eest ja nimel otsuste tegija vastaval perioodil, kui oleks tulnud järelevalvet teavitada ning dokumendid esitada. Vaieldamatult mõjutab selline oluline KAS-i eiramine Andrus Kluge sobivust.

(C) Majanduslik usaldatavus

- 2.20 Firmex sõlmis Premium Holdings Limited'ga 17. veebruaril 2011. a laenulepingu, millega sai laenu summas 2 345 000 eurot. Laenulepingu järgi tuleb laen tagastada 17. veebruaril 2016. a. Laenulepinguga antud summa ei ole tagatud ning intress (4% aastas) tuleb tagastada koos laenuga.
- 2.21 Firmex on 15. juuni 2011. a kirja punktis 9 märkinud, et laenu võtmise eesmärgiks oli Krediidipanga aktsiate ostmine. Punktis 17 on Firmex märkinud, et laenuandjad olid teadlikud laenu kasutamisest Krediidipanga aktsiate ostuks, kuid ei andnud juhiseid laenu kasutamiseks.
- 2.22 Andrus Kluge on Firmexi vastuses märkinud, et Krediidipanga aktsiate ostuks pidas ta läbirääkimisi BoM presidendi Andrey Borodin² ning asepresidendi Pavel Gorbatsevichiga.
- 2.23 Firmex on märkinud viidatud kirja punktis 13, et tingituna laenuandja soovist konfidentsiaalsusele, on Firmex nõus vastama laenu saamise osas suuliselt. Finantsinspeksioonis 7. septembril 2011. a toimunud kohtumisel märkis Andrus Kluge, et laenu saamise korraldas Andrey Borodin.
- 2.24 Firmex võõrandas 15. novembril 2011. a sõlmitud lepingu alusel 4,5% Krediidipanga aktsiatest BoM-le tagasi, summas 1 276 634,90 eurot.
- 2.25 Andrus Kluge isikus on korraldanud/saanud sarnastel ebatavalistel tingimustel laenu ka Genoviale. Nimelt on Genovia oma 14. juuni 2011. a kirjas (punkt 5) märkinud, et Genoviale pakkus Krediidipanga aktsiaid Andrus Kluge. Samuti on Genovia märkinud (punkt 6), et Krediidipanga aktsiate pakkumisel informeeris Firmex, Andrus Kluge isikus, Genoviat ka laenu saamise võimalusest ja võimaliku laenuandja poolt soovitud laenu tingimustest. Genovia sai Premium Holdings Ltd-lt tagatiseta laenu summas 2 200 000 eurot. Genovia on vastava laenu ka tagasi maksnud, kuid asjaolu, et sellistel tingimustel ja samalt äriühingult sai laenu ka Genovia, viitab Andrus Kluge majanduslike otsuste läbipaistmatusele ja kahtlustele Andrus Kluge majandusliku usaldatavuse kohta.
- 2.26 Kokkuvõttes on Andrus Kluge seotud Firmexile ja Genoviale antud tavapäratute laenudega, mille abil on püüdnud osaleda Krediidipanga aktsionäride võimuvõitluses. Krediidiasutuse juhtorgani liige ei tohi olla majanduslikult seotud rahastuse skeemidega, mis juba andmise hetkel tunduvad olema täielikult väljaspool tavapäraseid turusituatsioone ning Finantsinspeksioonile ei ole esitatud vastavaid tehinguid puudutavaid mõistlikke/usutavaid selgitusi. Sellise rahastamisega nõustumine (Firmexi vahendusel) ei ole kohane krediidiasutuse juhtorgani liikmele ning seab oluliselt kahtluse alla krediidiasutuse juhtorgani liikme majandusliku sõltumatuse.

Krediidiasutuse juhtorgani liige peab olema mõistetava ja läbipaistva majandusliku staatusega, sh läbi enda kontrolli all olevate ettevõtete ega tohi oma sõltumatuse staatust isegi võimalike näiliste sõltuvussuhetega ohustada. Andrus Kluge tegemised, tegematajätmised, seosed ja seotus käesolevas ettekirjutuses käsitletud asjaoludega viivad

² Andrey Borodin on rahvusvaheliselt tagaotsitavaks kuulutatud endine BOM-i president. Andrey Borodin kohta on nii Eesti kui Vene meedias palju informatsiooni seoses BOM-i ja sealt kaduma läinud rahaliste vahendite ning viidetavate ebaseaduslike tehingute kohta. Meediale tuginedes on Venemaal pooleli ja lõppenud erinevad meneflused, kus otsitakse vastava isiku ja võimalike kadunud rahaliste vahendite jälgi.

paraku vähemalt selliste majanduslike sõltuvussuhereni, mida krediidiasutuse juhil ka näilikul tasemel eksisteerida ei tohiks.

Oluline on ka seik, et viidatud raha päritolu ja Andrus Kluge seoseid (läbi Firmexi) on pidanud küsitavaks Politsei- ja Piirivalveameti Keskkriminaalpolitsei Rahapesu andmebüroo.

(D) Andrus Kluge roll Firmexis

- 2.27 KAS § 49 lg 2 punkti 1 kohaselt ei või krediidiasutuse juhatuse liige olla teise äriühingu juhatuse ega nõukogu liige, välja arvatud juhul, kui tegemist on samasse konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingutega.
- 2.28 Andrus Kluge on esitanud 15. juuni 2011. a vastusega mh notar Tea Tüürnpuu juures koostatud ja tema poolt tõestatud volikirja. Nimetatud volikirjaga volitas OÜ Firmex investeeringud juhatuse liige Liivi Kluge Andrus Kluge:

„Esindama osaühingut kõigi isikute ja asutuste ees, sealhulgas krediidiasutustes, Maksu- ja Tolliametis ning äriregistris ja tegema kõiki vajalikke tehinguid, sealhulgas kuid mitte ainult omandama osaühingule vara ja esemeid; valitsema, kasutama ja käsutama, sh võõrandama ja koormama osaühingu igasugust kinnis- ja vallasvara, sõlmima osaühingu nimel laenulepinguid (nii laenuandja kui laenuvõtjana); vastu võtma rahasummasid ja esemeid kõikidelt isikutelt, avama ja sulgema esindatava nimel arveid krediidiasutuses ning käsutama esindatava nimele avatud arveid, alla kirjutama ja vastu võtma ning tegema kõik, mis seotud pangakaartide ja internetipangakaartide, koodide ja muude panga poolt arvete käsutamiseks väljastatavate andmete saamisega; muutma krediidiasutuses allkirjaõiguslikke isikuid. Selleks volitab esindatav teda välja nõudma ja vormistama kõiki vajalikke dokumente, esitama avaldusi (sh kinnistamisavaldusi ja avaldusi äriregistrile), sõlmima ja alla kirjutama kõikidele vajalikele lepingutele, vastu võtma rahasummasid ning täitma kõik, mis on seoses käesoleva volikirjaga.“

- 2.29 ÄS § 180 lg 1 kohaselt on juhatuse osaühingu organ, mis esindab ja juhib osaühingut.
- 2.30 Finantsinspeksiooni hinnangul ei ole KAS § 49 lg 2 mõtte pelgalt formaalne vaid hoopis sisuline keeld tegutseda teise äriühingu eest ja nimel nagu juhatuse või nõukogu liige. Käesoleval juhul, hinnates Andrus Kluge vastuseid seoses Firmexi esindamisega (vt ettekirjutuse punkt 2.14) ja notariaalset volikirja, ei teki järelevalvel kahtlust, et Andrus Kluge on sisuliselt käitunud ja omas Firmexi juhatuse liikme õigusi/kohustusi vähemalt perioodil alates vastavate volituste saamisest, st 12. maist 2011. a kuni 28. detsembrini 2011, kui Firmexi uueks juhatuse liikmeks sai Ain Soidla. Andrus Kluge oli nimetatud perioodil ka Krediidipanga juhatuse esimees.
- 2.31 Nimetatud KAS nõude eiramine on asjaolu, mis kindlasti mõjutab Andrus Kluge äriala reputatsiooni, eriti veel käesoleva ettekirjutusega tuvastatud rikkumiste valguses. Järelevalve ei saa eirata sobivusmenetluse kontekstis sellist KAS nõude järgimata jätmist.

Vahekokkuvõtte

- **Finantsinspeksioon on haldusmenetluses tuvastanud, et Andrus Kluge ainuisikuliselt kontrollis Firmexi tegevusi ja kujundas otsuseid seoses Firmexi**

poolsete tehingutega, mis olid seotud või seoses Krediidipanga aktsiate omandamisega ja võõrandamisega.

- Finantsinspeksioon on haldusmenetluses tuvastanud, et Andrus Kluge nii kaudse olulise osaluse omandajana kui ka Firmexi esindajana (otsene oluline osalus) ei järginud KAS-s nõutut (§ 30 lg 1), st jättis eelnevalt teavitamata ja dokumendid esitamata seoses olulise osaluse omandamisega (15,7%) Krediidipangas.
- Finantsinspeksioon on haldusmenetluses tuvastanud, et Firmex ja Genovia ei järginud KAS-s nõutut (§ 30 lg 1), st jätsid eelnevalt teavitamata ja dokumendid esitamata seoses kaudse olulise osaluse omandamisega (Firmex 8,5% ja Genovia 7,2%) Krediidipangas.
- Andrus Kluge on korraldanud nii endaga seotud ettevõttele (Firmexi) kui ka Firmexiga ühiselt tegutsenud ettevõttele (Genovia) arvestatava suurusega ja turusituatsioonile tavapäratuid laene. Viidatud rahalised vahendid on saadud küsitavatest allikatest ja tekitavad mõistlikke kahtlusi. Eeltoodu seab kahtluse alla ka Andrus Kluge majandusliku usaldatavuse.
- Andrus Kluge on rikkunud KAS § 49 lg 2 punktist 1 tulevat keeldu.

Laitmatu ärialane reputatsioon

- 2.32 KAS § 48 lg 2 kohaselt võib krediidiasutuse juhtideks valida või määrata vaid isikuid, kellel on krediidiasutuse juhtimiseks vajalik haridus, kogemused, kutsealane sobivus ning laimatatu ärialane reputatsioon.
- 2.33 Mõiste „laitmatu ärialane reputatsioon“ näol on tegu määratlemata õigusmõistega, mille materiaalne pool tuleb igal konkreetset juhul sisustada menetluses kogutuga. See omakorda tähendab ka konkreetse normi tõlgendust vastava valdkonna eripära ja seadusandja juhtnõotidega.
- 2.34 Finantsturu osalistele on seatud kõrgendatud nõuded nii erialaste teadmiste kui varasemate tegevuste hindamise näol. Seda tulenevalt eelkõige asjaolust, et finantsturul osalemine eeldab kõrgendatud kvalifikatsiooni ja oskusi, kõrgemat kõlblust, seaduslikku käitumist (eriti kohalduvate erialaste seaduste raames), eetilist jms. Seda eelkõige asjaolud tõttu, et viidatud ametikohtadel olevad isikud vastutavad ja haldavad avalikkuselt kaasatud rahalisi vahendeid ja/või nende otsustusprotsess hõlmab vastavate rahaliste vahendite kasutamist ja käsutamist.

Kuna finantsturu kaitse hõlmab mh kaitset ka alljärgnevate väärtuste osas, on sellistest kaitse-eesmärkidest vaja lähtuda ka laimatatu ärialase reputatsiooni hindamisel: i) finantsturu usaldusväärsus ja hea maine avalikkuse jaoks; ii) finantsjärelevalve subjekti usaldusväärsus ja hea maine tema olemasolevate või võimalike võlausaldajate, klientide, aktsionäride jaoks, aga ka avalikkuse tarbeks; iii) finantsjärelevalve subjekti käsutuses oleva vara ja õiguste kaitse võimaliku või sooritatud süüteo eest, võimaliku või sooritatud õigusvastase või majanduslikult ebaotstarbeka koormamise ja/või käsutuse eest, samuti kaitse muude riskide eest käsutuses olevale varale ja õigustele ning iv) kõrgendatud nõudmisega ametikohal tegutsevast füüsilisest isikust lähtuva ohu kiire kõrvaldamine.

Läbi nimetatud kriteeriumite sisustatakse ning hinnatakse nõudeid ka laitmatu ärialase reputatsiooni mõistmiseks ja sisustamiseks.

- 2.35 KAS § 48 lg 2 sisaldab kahte olulisi määratlemata õigusmõistet, mis on käesoleval juhul võtmetähendusega:

„Ärialane reputatsioon“ ehk ärialane maine on eeltoodud kaitse-eesmärke arvestades hinnatav kolmanda isiku, celkõige järelevalve, kuid ka ühiskonna poolne arvamus konkreetse füüsilise isiku kohta, arvestades seejuures vastava füüsilise isiku varasemat käitumist – tema poolt toime pandud või tegemata jäetud tegusid, nende seoseid füüsilise isikuga, meediakajastust, karistatust, alustatud erinevaid menetslusi, töö- ja kutsealast käitumist, osalust erinevates kohtumenetlustes ja nendega seotust, suhtlust riigiasutustega, osalust ettevõtluses ja ettevõttega seonduvat, suhteid tööandjatega, ühiskondlikku positsiooni, ühiskonna hinnangut vastava füüsilise isiku suhtes jms. Ärialane on siinjuures laiemat tähendusega, kui üksnes ettevõtlust puudutav ja viitab laiemas tähenduses ettevõtmistele, kui vaid kitsale äritegevusele.

„Laitmatus“ eeldab oma olemuselt aga seda, et peavad puuduma igasugused asjaolud, mis seda välistavad. Seega tuleb mõistet „laitmatu“ sisustada igakordselt, seotuna konkreetse seaduse, tegevuse ja tegevusetuse ning füüsilise isikuga. Laitmatust ei eksisteeri, kui on tuvastatud asjaolud, mis üheselt kinnitavad või seavad selle kahtluse alla.

- 2.36 Finantsinspeksioon on tuvastanud, et vähemalt Krediidipanga aktsiatehinguid puudutavas on Firmexi tegevusi kontrollinud ja äriühingu otsuseid kujundanud ainuosanik Andrus Kluge. Samuti on leidnud kinnitust, et ei Andrus Kluge ega Firmex ei ole järginud KAS §-s 30 lg 1 nõutut ning sellele järgnevalt ei ole KAS-is nõutu järginud ka Firmex ja Genovia ühiselt. Kui Firmexi eest ja nimel on otsuseid kujundanud/vastu võtnud Andrus Kluge, siis Firmexi ja Genovia ühise tegutsemise osas on KAS vastaselt käitunud mõlemad äriühingud.

Käesoleval juhul on Andrus Kluge seos ja seotus kõikide viidatud episoodidega, vahetumalt läbi enda ja Firmexi tegevuse ja kaudselt läbi Firmexi ka seoses Genoviaga kaudse olulise osaluse omandamise teate õigeaegse esitamata jätmisega. Isegi kui Genovia ei oleks soovinud, oleks vähemalt Firmex pidanud teatama olulise osaluse omandamise kavatsusest. Seda oleks pidanud Andrus Kluge, kui Firmexi eest ja nimel tegutsev isik, ka tegema. Finantsinspeksiooni hinnangul ei saa ükski krediidiasutuse juhtorgani liige lubada endale käitumist, millega ta eirab KAS-st tulevaid selgeid nõudeid.

- 2.37 Kui krediidiasutuse juhtorgani liige käitub enda kontrolli all oleva ettevõtte juhtimisel selgelt vastuolus KAS-s sätestatuga ja seda isegi korduvalt, siis on tegu järelevalve jaoks kahtlemata sellise teguviisiga, mis toob kaasa vastava juhtorgani sobimatuse oma positsioonile.

Samuti ei ole vähem tähtis asjaolu, et KAS § 30 lg 1 teate ja nõutavate dokumentide esitamise kohustus on väga kaaluka ja järelevalvele olulise tähendusega asjaolu, millega järelevalve kontrollib konkreetsete järelevalvesubjektide aktsionäre ja läbi saadava info analüüsi ning antava nõusoleku/keeldumise tagab finantsjärelevalve eesmärkide kohase realiseerituse. Nõutava teate ja informatsiooni esitamatajätmise on raske elementaarsete KAS normide eiramine ning viidatud asjaolude pinnalt kumab isegi läbi tahtlus KAS-s nõutava info esitamatajätmiseks.

- 2.38 Vaieldamatult peab krediidiasutuse juhtorgani liige olema kursis ja järgima KAS-s sätestatud, seda isegi juhul, kui KAS-i järgimine on oluline tema endaga (sh enda kontrolli all olevate ettevõtetega) seotud tehingutega või asjaoludega. Käesoleva ettekirjutusega etteheidetavate tegude ja olukordade valguses tuleb kaalukaks pidada ka KAS § 49 lg 2 punkti 1 eiramist. Sisuliselt on Andrus Kluge juhtinud juhatuse esimehena nii Krediidipanka kui Firmexit, eriti veel oludes, kus Firmex on seotud ja seostes Krediidipanga aktsionäride vaheliste võimuvõitlustega.

Andrus Kluge on mitmel korral eiranud KAS-i ja seadnud ennast läbi rikkumiste positsioonidesse (Firmexi esindaja, Krediidipanga aktsiaid puudutav rahastamine, olulised osalused Krediidipangas), milliste kaitse-eesmärkidel KAS-i rikutud normid osaliselt seatud ongi ning milliseid riske vastavate sätete alusel toimimine oleks oluliselt vähendanud või suisa välistanud. Olulist osalust ja sellest teavitamata jätmist tuleb lugeda väga oluliseks KAS normide rikkumiseks ning KAS § 49 lg 2 punkti 1 rikkumine, arvestades käesoleva ettekirjutusega tuvastatud olustikku, on ka kaaluga, mis välistab Andrus Kluge laitmatu reputatsiooni.

Kogumis on viidatud rikkumised niivõrd kaalukad, et on välistatud Andrus Kluge sobivus olla krediidiasutuse juhiks kuna tal puudub laitmatu ärialane reputatsioon.

- 2.39 Majanduslik usaldatavus on asjaolu, mida tuleb hinnata seoses krediidiasutuse juhi sobivusega. Majanduslik usaldatavus tähendab, et vastava isiku ja temaga seotud ettevõtete finantseeritus ning finantsvahendid on saadud kahtlusi mitte äratavatel tingimustel ja/või isikutelt. Isegi, kui järelevalvel on tekkinud kahtlused, siis peavad need olema ületatavad antavate selgitustega. Käesoleval juhul on Firmex saanud laenu tavapärastel tingimustel. Andrus Kluge on kontakteerunud Andrey Borodiniga ning laen on seejärel korraldatud Premium Holdings Ltd-st. Samas on viidatud isiku ja ettevõtte rahaliste vahendite päritolu seatud tugevate kahtluste alla.

Sellisel saadud rahalised vahendid on asjaolud, mis tingivad ka iseseisvalt Andrus Kluge sobimatuse olla krediidiasutuse juhiks (KAS § 48 lg-d 1 ja 2).

Kokkuvõttes on ettekirjutuses käsitletud asjaolud kaalukad ja seonduvalt otseselt Andrus Klugega. Tuvastatud seadusnormide rasked rikkumised ning kahtlusi tekitavad ärilised tegevused toovad kaasa sellisel määral riived Andrus Kluge reputatsioonile, mille tõttu asub Finantsinspeksioon seisukohale, et Andrus Kluge äriiline reputatsioon ei ole laitmatu ja ta ei või olla krediidiasutuse juhiks.

ANDRUS KLUGE VARASEM TEGEVUS ON NÄIDANUD, ET TA MUUL MÕJUVAL PÕHJUSEL EI OLE SOBIV ÄRIÜHINGUT JUHTIMA

- 2.40 KAS § 48 lg 3 kohaselt on krediidiasutuse juhtideks keelatud valida või määrata isikut, kelle varasem tegevus on kaasa toonud äriühingu pankroti või sundlikvideerimise või tegevusloa kehtetuks tunnistamise või kellelt on seaduse alusel ära võetud õigus olla ettevõtja või kelle varasem tegevus äriühingu juhina on näidanud, et ta ei ole suuteline korraldama äriühingu juhtimist selliselt, et äriühingu aktsionäride, osanike, liikmete,

võlausaldajate ja klientide huvid oleksid küllaldaselt kaitstud või kelle varasem tegevus on näidanud, et ta muul mõjuval põhjusel ei ole sobiv äriühingut juhtima.

2.41 Finantsinspeksiooni poolt kogutud informatsiooni pinnalt ei ole Andrus Kluge sobiv Krediidipanka juhtima ka „muul mõjuval põhjusel“. Andrus Kluge on oma juhupositsioonilt (varasem juhatuses esimees, nüüdne nõukogu esimees) lasknud ennast kiskuda Krediidipanga aktsionäride ja/või kolmandate isikute vahelistesse erimeelsustesse ulatuses, mis ei pruugi tagada Krediidipanga juhtimises kõige objektivsema ning üksnes Krediidipanga või tema klientide huvides käitumise.

2.41.1 Andrus Kluge on sidunud ennast läbi Firmexi küsitavate laenuandjate ja kahtlaste rahaliste vahenditega³, mille päritolu ja laenu andmise tegelik eesmärk on tänaseni ebaselge. Sellisel viisil (A.Borodin vahendusel; küsitavatelt äriühingutelt) ja tingimustel (väljaspool tavapäraseid turutingimusi) rahaliste vahendite saamisega nõustumine viib paratamatult kahtlusteni isiku seostest või mõjutatavusest isiklikul tasandil. Järelevalve ei aktsepteeri olukorda, kui krediidasutuse juhtorgani liige seob ennast ebatavaliste laenude, ebaselgete rahaliste vahendite ja laenuandjatega, seda kõike kontekstis, et Krediidasutuse aktsionäride tasandil on käimas võimuvõitlus. Selliselt käitudes on Andrus Kluge ise andnud pinnast kahtlusteks tema seostest ja motiividest. Krediidasutuse juht peaks aduma ja mõistma selliste teguviiside tõttu tekkivaid riske ja ohte ning juba varasemalt olema kaalunud ja adunud sellega kaasnevat võimalikke tagajärgi.

2.41.2 Eeltoodud kahtlusi rahaliste seoste pinnalt tugevdavad ka alljärgnevad tähelepanekud Firmexi ja Krediidipanga teiste aktsionäride omavahelistest tehingutest:

BoM (A.Borodin allkirjastas lepingud) kandis 20. aprillil 2011. a Firmexile 4 576 760 Krediidipanga aktsiat ning Firmex omakorda 2 816 467 aktsiat Genoviale⁴. Järgneval päeval, st 21. aprillil 2011. a kandis BoM (A.Borodin allkirjastas lepingud) 3 000 000 Krediidipanga aktsiat Olix Holdings Limited (registrikoodiga HE283919) kontole ning samal päeval 3 207 643 Krediidipanga aktsiat Lazuron Investments Limited (registrikoodiga HE283906) kontole (järelevalve reageeris viidatud olukorrale ja peatas ettekirjutusega mh viidatud Küprose ettevõtete hääleõigused).

15. novembri 2011. a kokkuleppe alusel müüsid üheaegselt ja ühe lepinguga Firmex, Genovia, Lazuron Investments Ltd ja Olix Holdings Ltd BoM-le tagasi Krediidipanga aktsiaid (Firmex 4,5%, Genovia 7,2%, Lazuron 8,2% ja Olix 7,67%).

Oluline on pöörata tähelepanu ka sellele, mis eelviidatud aktsiatega edasi sai. Nimelt nähtub viidatud EVK aktsiaraamatust, et Boris Belyaev on omandanud 23. detsembril 2011. a 3 750 000 Krediidipanga aktsiat ettevõttelt Vroches Holdings Limited. Feliks Kiselev on 27. detsembril 2011. a omandanud 1 428 571 Krediidipanga aktsiat ettevõttelt Theopisti Holdings Limited.

³ Vt käesoleva ettekirjutuse osa „Majanduslik usaldatavus“.

⁴ Koheselt, st 21. aprillil 2011. a teatas Krediidipanga juhatuse esimees Andrus Kluge, et 29. aprillil 2011. a toimub Krediidipanga aktsionäride erakorraline üldkoosolek kuna 20. aprillil 2011. a olid vastava taotluse ühiselt edastanud Firmex ja Genovia. Taotluse kohaselt sooviti vahetada Krediidipanga nõukogu selliselt, et kutsuda tagasi BoM-i poolset nõukogu liikmed Anton Naumlinsky ja Nikita Monakhov ning asendada need taotlejatele sobilike nõukogu liikmetega Veljo Otsason ja Mart Sõrg. Üldkoosolek ei saanud kvoorumit kokku.

Feliks Kiselev müüs osa Theopisti Holdings Limited'lt saadud Krediidipanga aktsiad omakorda edasi Andrus Kluge kontrolli all olevale Firmexile. EVK aktsiaraamatu kohaselt on Firmex (sisuliselt varasemad Theopisti Holdings Limited'le ja BOM'le kuulunud aktsiad), Boris Belyaev (sisuliselt Vroches Holdings Limited'le varasemalt kuulunud aktsiad) kui ka Feliks Kiselev oma ülejäänud Krediidipanga aktsiad (sisuliselt varasemad Theopisti Holdings Limited aktsiad) kandnud (2012. a alguses) BSI SA (Šveits) esindajakontole. Samamoodi on kohati üllatuslikult ka RLS teatanud Krediidipanga aktsiate omandamisest ja nende BSI esindajakontol olemisest.

Seega, nagu nähtus ka Andrus Kluge poolt saadud rahastusest, nähtub ka aktsiaraamatust, et Andrus Kluge kontrollitav Firmex on üsna usinalt seotud ja seostes Krediidipanga aktsionäride võimvõitlusega ning raske on sellisel puhul rääkida juhtorgani objektiivsusest ja üksnes Krediidiasutuse või tema klientide huvidele orienteeritusest.

- 2.42 Finantsinspeksiooni hinnangul ei ole Andrus Kluge sobiv juhtima Krediidipanka oludes, mida oleme kirjeldanud eespool. Andrus Kluge on väljunud olulisel määral talle antud ja tema kohustuses oleva Krediidipanga juhtumise pädevusest ning asunud aktiivselt osalema Krediidipanga aktsionäride võimuvõitluses. Seda kinnitab mh ka asjaolu, et Andrus Kluge on sisuliselt teinud RLS-le kättesaadavaks informatsiooni (haldusasja nr 3-12-2373 raames esitatud dokumendid, mille kohta Finantsinspeksioon on küsinud 6. märtsi 2013. a kirja punktides 2.4.1. ja 2.4.2⁵), mille esitamine RLS-le ei olnud Krediidipanga huvidest lähtuv ega aktsepteeriv käitumine krediidiasutuse juhile. Siinjuures ei evi tähendust Andrus Kluge 25. märtsi 2013. a vastuses esitatud seisukoht nagu tal oleks olnud põhiseaduslik õigus viidatud informatsiooni esitamiseks RLS-le.
- 2.43 KAS § 48 lg 4 kohaselt on krediidiasutuse juhid ja töötajad kohustatud tegutsema nendelt oodatava ettenägelikkuse ja kompetentsusega ning vastavalt nende ametikohale esitatavatele nõuetele, lähtudes krediidiasutuse ning selle klientide huvidest. KAS § 48 lg 5 tähenduses on krediidiasutuse juhid kohustatud seadma krediidiasutuse ning selle klientide majanduslikud huvid kõrgemale oma isiklikest majanduslikest huvidest.
- 2.44 Andrus Kluge otsused Firmexi esindajana on eiranud KAS regulatsioone, Andrus Kluge seosed küsitavate rahastusallikate ja aktsiatehingutega (läbi Firmexi) ning ka muude eespool viidatud KAS normide eiramised on kaalukad asjaolud Andrus Kluge sobivuse hindamisel. Andrus Kluge oleks pidanud olema piisavalt ettenägelik, et ennast sellistest vaidlustest ja võimuvõitlustest välja jätta, kuid valis ise teistsuguse tee.

Samuti on Andrus Kluge võtnud läbi eeltoodud asjaolude riski, et teatud puhkudel võivad tema isiklikud huvid olla kõrgemad, kui krediidiasutuse ja tema klientide huvid – Andrus Kluge on laskunud aktsionäride vahelisse võimuvõitlusesse läbi isikliku panuse ja isikliku vastutuse enda loodud äriühingu vahendusel. Kogenud, oskuslik ja ettenägelik krediidiasutuse juht ei tohi selliselt käituda.

Eeltoodu tõtru on Finantsinspeksioonil piisavalt põhjendatud kahtlusi ja asjaolusid, mis viivad arusaamiseni, et Andrus Kluge ei ole sobiv Krediidipanka edasi juhtima.

⁵ Bank of Moscow 19. oktoobri 2012. a kiri AS-le Eesti Krediidipank ja Finantsinspeksiooni 10. novembri 2011. a kiri nr 4.3.-3.1/3110.

III Kaalutusõigus ja proportsionaalsus

- 3.1 Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 4 lg 1 kohaselt on kaalutusõigus haldusorganile seadusega antud volitus kaaluda otsustuse tegemist või valida erinevate otsustuste vahel. Sama paragrahvi lõike kaks kohaselt tuleb kaalutusõigust teostada kooskõlas volituse piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve.
- 3.2 HMS § 54 tähenduses on haldusakt õiguspärase, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele.
- 3.3 Käesoleva ettekirjutuse eesmärgiks on teavitada ja suunata Krediidipank juhtimisele, kus arvestatakse seaduses sätestatud. Seda eelkõige osas, et Krediidipanga juhiks ei oleks isik (Andrus Kluge), kes ei vasta krediidiasutuse juhile seaduses esitatud nõuetele. Finantsinspeksioon on tuvastanud, et Krediidipanga nõukogu esimehel puudub KAS § 48 lg 2 ja § 48 lg 3 alusel õigus olla Krediidipanga nõukogu liige (sh esimees). Viidatud alused (KAS § 48 lg 2 ja § 48 lg 3) on üksteisest sõltumatud ja tooksid ka eraldi kaasa käesoleva sisuga ettekirjutuse. Ettekirjutusega on Finantsinspeksioon andnud Krediidipangale seadusest tuleneva aja kutsuda kokku erakorraline üldkoosolek ja panna käesoleva ettekirjutusega esitatud ja üldkoosoleku otsust vajav küsimus Krediidipanga üldkoosoleku päevakorda.
- 3.4 Arvestades käesoleva ettekirjutuse eesmärki, st välistada isiku, kes ei täida seaduses nõutavaid tingimusi, osalemine krediidiasutuse juhtimises, on käesolev abinõu sobiv. Ettekirjutus, mille eesmärgiks on tagada seaduste täitmine ja selle valguses üldkoosoleku kokkukutsumine ning üldkoosolekule eesmärgist lähtuva päevakorra punkti lisamine, on seaduslik vahend, mis aitab kaasa seatud eesmärgi saavutamisele.
- 3.5 Käesoleva ettekirjutuse abinõu on vajalik, kuna viidatud eesmärki ei ole seadusest tulenevalt võimalik saavutada mõne teise, kuid isikut vähem koormava abinõuga, mis oleks samas vähemalt sama efektiivne. Seadusandja ei ole sellisteks olukordadeks näinud ette vähem koormavat, kuid sama efektiivset meetet, kui vastava juhi valinud organile ettepaneku tegemine juhi vahetamiseks. Käesoleval juhul siis üldkoosolekule vastava küsimuse otsustamisele panemist.

Ettekirjutus on saadetud ärakuulamisele ka Andrus Klugele, keda vastav otsus puudutab, andes seeläbi talle võimaluse oma seisukoha ja arvamuse esitamiseks.

- 3.6 Abinõu mõõdukuse üle otsustamisel on ühel vaekausil Krediidipanga aktsionäride õigus teostada neil olevat aktsionäriõigust – valida ja tagasi kutsuda krediidiasutuse nõukogu liige (ÄS § 298 lg 1 punkt 4) teisalt aga Finantsinspeksiooni õigust esitada üldkoosolekule otsustamiseks küsimusi seoses krediidiasutuse nõukogu liikme tagasikutsumisega. Kusjuures võib sellise küsimuse Finantsinspeksiooni poolt tuvastatud asjaolude vastane otsustamine tuua kaasa KAS § 50 lg 2 sätestatu tagajärje, ehk Finantsinspeksioonil tekib õigus nõuda kohtu kaudu krediidiasutuse juhi tagasikutsumist ning vajadusel uue nõukogu liikme nimetamist. Vaieldamatult on tegu üsna tugeva riivega aktsionäride iseseisvate otsuste kujundamisel ning seeläbi ka ettevõtlusvabadusel (PS § 31).

Samas on tegu seadusandja poolt kaalutud meetmega, et sekkuda krediidiasutuse nõukogu liikmega seotud küsimustesse olukordades, kui vastav nõukogu liige ei ole

Finantsinspeksiooni hinnangul enam kooskõlas seaduses nõutavaga. Finantsinspeksiooni tegevus toetub finantsjärelevalve (FIS § 3) eesmärgile. Kui isik, kes ei vasta seaduse nõuetele jääks juhtima krediidiasutust, oleks tegu finantssektorit oluliselt negatiivselt mõjutada võiva asjaoluga, mistõttu kaalub tänane ettekirjutus üle riive Krediidipanga aktsionäride õigustele.

Ettekirjutuse riive hindamisel ei ole vähem oluline ka arvestada asjaoluga, et seadusandaja on näinud ette ka alternatiivse võimaluse juhiks, kui krediidiasutuse juhid ei vasta KAS-s või selle alusel antud õigusaktides sätestatud nõuetele. Finantsinspeksioonil on KAS § 17 lg 1 punkti 4 alusel alternatiivne võimalus tunnistada Krediidipangale antud krediidiasutuse tegevusluba kehtetuks. Tegu oleks väga intensiivse meetmega, mille rakendamist ei pea Finantsinspeksioon hetkel vajalikuks ega põhjendatuks.

Käesoleva meetme rakendamisel tuleb kaaluda ka Finantsinspeksiooni poolt Andrus Kluge kohta tuvastatud asjaolusid konkreetse meetme (ettekirjutuse) valguses. Tegu on Finantsinspeksiooni diskretsioonotsusega, kas tuvastatud asjaolud on piisavad, et lugeda isiku käitumine KAS § 48 lg-ga 2 ja 3 vastuolus olevaks või mitte. Eespool on esitatud hinnangud ja põhjendused, miks Andrus Klugega seotud asjaolud toovad kaasa tema sobimatuse olla krediidiasutuse juhtorgani liige. Seadusandja ei ole näinud ette võimalust mõne muu või vähem koormava meetme rakendamiseks nõukogu liikme osas oludes, kui järelevalve on tuvastanud niivõrd olulised vastuolud seaduses sätestatuga.

IV Andrus Kluge ja Krediidipanga ärakuulamise vastuseid puudutav

4.1 Käesolevaga esitab Finantsinspeksioon mõned olulisemad kommentaarid Andrus Kluge 20. mai 2013. a seisukohtadele (ärakuulamise vastus) ja 29. augustil 2013. a esitatud täiendavatele materjalidele kui ka Krediidipanga 17. mai 2013. a seisukohtadele (ärakuulamise vastus). Viidatud seisukohad ja neis olevad viited on kaalutud ja hinnatud käesoleva ettekirjutuse andmisele eelnevalt ning need ei ole oluliselt muutnud käesolevat ettekirjutust.

Andrus Kluge 20. mai 2013. a seisukohad

- Finantsinspeksiooni tegevus seoses Krediidipanga ning Bank of Moscow't puudutavas on olnud ebavõrdne ja Finantsinspeksioon on rikkunud oma kohustusi.

Vastus: Finantsinspeksioon järgib oma tegevustes seadust. Asjaolud, mida Andrus Kluge on järelevalvele varasemalt teadmiseks esitanud, seoses mõne muu järelevalvesubjektiga, ja sellele järgnenud/järgnev ei ole asjaoluks, mis mõjutaks või muudaks käesolevas ettekirjutuses tuvastatud.

- Järelevalvemenetlus ei ole olnud õiguspärane ning tugineb subjektiivsel arvamusel ega ole kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud tavadega.

Vastus: Järelevalvemenetluses on tuvastatud objektiivsed asjaolud, mille eiramist ja mittejärgimist heidetakse Andrus Klugele ette. Viidatud asjaolude pinnalt tehtav ettekirjutus on diskretsioonotsus, milline veendumus on tekkinud järelevalvel kogumis viidatud asjaolusid hinnates. Kohtuliku kontrolli kaudu on tagatud vastava diskretsiooni kontrollimine.

Nii rahvusvaheliselt kui siseriiklikult tunnustatud põhimõtete järgi peab krediitiasutuse juhil olema laitmatu reputatsioon. Käesolevaga on järelevalve jõudnud järeldusele, et Andrus Kluge puudub sellisel määral laitmatu reputatsioon, et olla krediitiasutuse juhtorgani liige.

- Finantsinspeksioon on möönnud, et Andrus Kluge vastab seaduses nõutule.

Vastus: Vastavalt seadusele on järelevalvel õigus kontrollida isiku sobivust/mittesobivust igal ajahetkel ning teatud ajaline lõtk seoses Andrus Kluge positsiooni muutusega Krediidipanga juhtorganites ei loonud Andrus Klugele kuidagigi eeldust, et tema lähiaja teod jääksid hindamata.

- Finantsinspeksioon ei ole Andrus Kluge nõuetekohaselt ära kuulanud.

Vastus: Finantsinspeksioon on esitanud 19. aprillil 2013. a ettekirjutuse projekti mh Andrus Klugele, millele Andrus Kluge 20. mai 2013. a kirjaga ka vastas. Samuti täiendas Andrus Kluge oma vastust 29. augustil 2013. a. Selliselt on Andrus Kluge ka kohaselt (HMS §40) ära kuulatud, tema seisukohad võetud ja käesolevaga olulisim ka vastatud.

- Finantsinspeksioon ei ole taganud erapooletut haldusmenetlust.

Vastus: Finantsinspeksiooni haldusmenetlus on olnud erapooletu ja objektiivne. Ettekirjutuse on teinud Finantsinspeksiooni juhatus.

- Firmex ei ole omanud olulist osalust Krediidipangas ja Firmex ega Genovia ei ole omanud kaudset olulist osalust Krediidipangas.

Vastus: Finantsinspeksioon on käesolevas ettekirjutuses põhjendanud, kuidas Firmex omandas olulise osaluse Krediidipangas, samuti ka seda, miks olid Firmex ning Genovia käsitletavad kaudse olulise osaluse omandajatena Krediidipangas. Firmexi olulise osaluse hindamisel tuleb mh arvestada asjaoluga, et see ei kadunud, vaid muundus lihtsalt ümber kaudseks olulise osaluse omandamiseks koos Genoviaga.

- Puudub alus kahelda Firmexi majanduslikus usaldusväärsuses.

Vastus: Finantsinspeksioon on ettekirjutuses põhjendanud, millistel asjaoludel on Andrus Kluge majanduslik usaldusväärsus tekitanud kahtlusi. Ettekirjutuses on loobutud väitest nagu Firmex ei ole suuteline tasuma võetud laenukohustusi.

- Andrus Kluge ärialane reputatsioon ja ettekirjutuse proportsionaalsus.

Vastus: Ettekirjutuses on sisustatud, miks Andrus Kluge puudub laitmatu ärialane reputatsioon ja millele tuginedes on otsus proportsionaalne. Finantsinspeksioon jääb viidatud asjaolude juurde ka peale Andrus Kluge seisukohtadega tutvumist.

Andrus Kluge 29. augusti 2013. a täiendavad seisukohad

- Ei ole teada objektiivseid asjaolusid, mille alusel oleksin pidanud kahtlema MMVZ gruppi kuulunud äriühingute rahaliste vahendite päritolus 2011. aastal.

Vastus: Ettekirjutuse etteheide seoses rahaliste vahenditega on seotud asjaoluga, et tegu oli väga ebatavalistele turutingimustele vastavate laenudega, mille vahendusel Andrus Kluge astus mh Krediidipanga aktsionäride vahelisse võimuvõitlusesse. Sellised ebaselged laenud tekitavad kahtlusi krediidiasutuse juhi majanduslikust sõltuvusest. Samuti, arvestades Krediidipangas toimunud ja toimuvat, ei ole aktsepteeritav, et läbi vastavate tavatute rahastuse skeemide asub krediidiasutuse juht aktsionäride vahelisse võimuvõitlusesse, jäädes samas täitna sõltumatu krediidiasutus juhtorgani kohustusi.

Finantsinspeksioon ei ole pädev hindama vastavate rahaliste vahendite päritolu legitiimsust, mida käesoleval juhul ka tehtud ei ole, kuigi haldustoimikust nähtavalt on ka selles osas pooleli pädeva asutuse uurimine.

- Etteheited on otsitud, meelevaldselt konstrueeritud ja need ei ole esitatud mõistliku aja jooksul.

Vastus: Finantsinspeksioon on ettekirjutuses olevad etteheited Andrus Kluge ja tema käitumise osas põhjendanud ning subsumeerinud vastava seadusnormi alla. Viidatud teod on toime pannud Andrus Kluge ja neid ei ole võimalik järelevalvel kuidagi „konstrueerida“. Andrus Kluge sobivusmenetluse aja on tinginud asjaolu, et etteheidetavad teos on toimunud erinevas ajaraamis ning nende erinevate tegude hindamine ja maht, sh asjaolud seoses aktsionäride võimuvõitlusega Krediidipangas, on jõudnud faasi, mis tingib viidatud ettekirjutuse.

- Ettekirjutus rikub proportsionaalsuse põhimõtet kuna tegu ei ole sobiva meetmega ning rikutakse hea halduse tava.

Vastus: Ettekirjutuses on käsitletud proportsionaalsuse kohta käivat. Finantsinspeksioon saab seadusest tulenevalt anda hinnangu, kas isik on sobiv või mitte, puudub võimalus osaliseks sobivuseks vms. Finantsinspeksiooni jätab käesolevas ettekirjutusest kõrvale väited võrdluse kohta mõne muu Krediidipanga aktsionäriaga kuna tegu ei ole vastava menetluse asjaoludega.

Krediidipanga 17. mai 2013. a seisukohad

- Krediidipanga juhatusele ei ole teada asjaolusid, mis annaks alust pidada Firmexi ja Genoviat teineteise suhtes kontrollitavaks. Samuti on märgitud, et Krediidipangale ei ole teada midagi, mis viitaks aktsionäride tegevuse vastuolule TsÜS §-des 32 ja 33 ega ka KAS-s ettenähtud põhimõtetega.

Vastus: Finantsinspeksioon on ettekirjutuses põhjendanud ja jääb selle juurde, mille tõttu luges Firmexi ja Genovia kaudse olulise osaluse omajaks KAS tähenduses. Vastava asjaolu tuvastamine on järelevalve diskretsioonis ning tuvastamise asjaolud on esitatud käesoleva ettekirjutuse osas (B).

Finantsinspeksioon juhib tähelepanu asjaolule, et kogu tänane Krediidipanga juhatuse osades, läbi Genovia, osade etteheidetavate asjaoludega.

- Krediidipanga hinnangul ei saa Finantsinspeksiooni eelneva loata olla hinnatavad käesolevas ettekirjutuses esile toodud olulised rikkumised. Juhatus hinnangul ei ole ettekirjutus proportsionaalne.

Vastus: Finantsinspeksiooni hinnangul on käesoleva ettekirjutusega antud järelevalveline hinnang asjaoludele, mida hinnatakse konkreetse isiku sobivusmenetluse valguses. Finantsinspeksiooni ettekirjutuses on antud hinnang ettekirjutuse proportsionaalsusele.

V Menetluslikud tähelepanekud

- 5.1 FIS § 18 lg 2 punkti 4 kohaselt otsustab finantsjärelevalve teostamisega seotud küsimustes FIS § 2 lõikes 1 nimetatud seadustes sätestatud alustel juhatus ettekirjutuste tegemise.
- 5.2 KAS § 50 lg 1 punkti 1 alusel on Finantsinspeksioonil õigus ettekirjutusega nõuda krediidiasutuse juhi tagasikutsumist, kui Finantsinspeksiooni arvamuse kohaselt isik ei vasta krediidiasutuse juhile kehtestatud nõuetele.
- 5.3 KAS § 104 lg 1 punkti 10 kohaselt on Finantsinspeksioonil õigus ettekirjutusega teha ettepanek krediidiasutuse üldkoosolekule nõukogu liikme tagasikutsumiseks.
- 5.4 Eeltoodust tulenevalt on Finantsinspeksioonil õigus teha Krediidipanga üldkoosolekule ettepanek nõukogu liikme tagasikutsumiseks. KAS § 51 lg 1 punkti 2 kohaselt kutsub juhatus kokku erakorralise üldkoosoleku muudel seaduses sätestatud juhtudel.

ÄS § 292 lg 1 punkti 4 kohaselt kutsub juhatus kokku erakorralise üldkoosoleku põhikirjas ettenähtud juhtudel, samuti siis, kui see on aktsiaseltsi huvides ilmselt vajalik. Käesoleval juhul on Finantsinspeksioon teinud ettekirjutuse, mis Krediidipanga huvidest lähtuvalt vajab erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumist ja ettekirjutuses esitatud ettepaneku otsustamist. KAS § 51 lg 2¹ sätestab, et kui juhatus ei kutsu erakorralist üldkoosolekut kokku kümne päeva jooksul aktsionäride, nõukogu või audiitori nõude või Finantsinspeksiooni ettekirjutuse saamisest arvates või juhatus ei kutsu seda kokku muudel seaduses sätestatud juhtudel, on nii aktsionäridel, nõukogul, audiitoril kui ka Finantsinspeksioonil õigus üldkoosolek ise kokku kutsuda.

- 5.5 Finantsinspeksioon on käesoleva ettekirjutusega andnud Krediidipangale seadusest tuleva kümne päevase tähtaja, mille raames peab Krediidipanga juhatus kutsuma kokku erakorralise üldkoosoleku ja panema käesolevas ettekirjutuses esitatud ettepaneku üldkoosoleku päevakorda. Kui Krediidipank ei täida käesolevat ettekirjutust annab KAS § 50 lg 2 Finantsinspeksioonile õiguse nõuda krediidiasutuse juhi tagasikutsumist kohtu poolt ning vajadusel nõuda kohtu poolt uue nõukogu liikme nimetamist. Samuti annab KAS § 17 lg 1 punkt 14 õiguse tunnistada krediidiasutuse tegevusluba kehtetuks, kui krediidiasutus ei ole ettenähtud tähtpäevaks või ulatuses täitnud Finantsinspeksiooni ettekirjutust.

Võttes arvesse kogutud tõendeid ja seisukohti ning tuginedes FIS § 18 lg 2 punktile 4, KAS §-le 29, § 30 lg-le 1, § 48 lg-le 2 ja 3, § 50 lg 1 punktile 1, § 104 lg 1 punktile 10 ning HMS §-le 4 ja 40,

otsustas Finantsinspektsiooni juhatus:

1. Teha ettepanek AS Eesti Krediidipank (registrikoodiga 10237832) üldkoosolekule kutsuda AS Eesti Krediidipank nõukogust tagasi Andrus Kluge (isikukood 37210310302) põhjusel, et ta ei vasta ettekirjutuses viidatud asjaolude tõttu krediidasutuste seaduses (§ 48 lg-d 2 ja 3) sätestatud nõuetele.
2. AS Eesti Krediidipank juhatusel kutsuda erakorraline üldkoosolek kokku 10 päeva jooksul, alates käesoleva ettekirjutuse saamisest ja panna eeltoodud (punktis 1 olev) küsimus erakorralise üldkoosoleku päevakorda.
3. Käesolev otsus jõustub alates selle AS-le Eesti Krediidipank ja Andrus Kluge'le teatavaks tegemise hetkest.

Ärakiri otsusest toimetatakse AS-le Eesti Krediidipank ja Andrus Kluge'le või nende poolt volitatud esindajale kätte seadusega ettenähtud korras.

Käesoleva otsuse peale võib esitada seaduses ettenähtud korras kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul arvates haldusakti teatavaks tegemisest.

Raul Malmstein
juhatuse esimees